

Gemeentelijk armoedebeleid in Zuidoost Brabant

21 mei 2025

Werkgroep Sociaal Beleid

Lokaal FNV Regio Eindhoven en De Kempen

Contact: vo-zuidoost@fnv.nl

Inhoud

Inleiding.....	3
Bij de update, mei 2025	4
Opmerkingen uit de gesprekken met gemeenten	6
Adviezen	10
Individuele inkomenstoeslag	11
Bijzondere bijstand.....	12
Gemeentepolis (aanvullende ziektekostenverzekering).....	13
Meerkosten chronisch zieken en mensen met een beperking.....	14
Compensatie eigen bijdrage	15
Mantelzorgwaardering.....	16
Overige regelingen.....	18
Informatievoorziening over minimaregelingen	22
Opmerkingen van inwoners	23
Wat kan jouw gemeente beter doen volgens jou?.....	25

Inleiding

Vakbond FNV is de belangenbehartiger voor het werk en inkomen van mensen, ook lokaal. Gemeenten kunnen niet het minimumloon verhogen, maar wel het verschil maken met ruimhartig armoedebeloid voor inwoners die niet rond kunnen komen. Deze regelingen hebben we onderzocht evenals andere regelingen die zijn gedecentraliseerd voor mensen met een chronische ziekte en mensen met een beperking.

Alle 14 gemeenten in Zuidoost Brabant hebben (soms geheel, soms gedeeltelijk) meegedaan aan een vragenlijst die in september 2024 is toegestuurd. Op volgorde van inwonersgrootte: Eindhoven, Veldhoven, Valkenswaard, Best, Nuenen c.a., Bladel, Cranendonck, Eersel, Oirschot, Bergeijk, Son en Breugel, Waalre, Heeze-Leende en Reusel-De Mierden. Het betreft een bevolking van meer dan een half miljoen mensen.

Tevens heeft vakbond FNV haar leden bevraagd over hun ervaring met het sociaal beleid in hun gemeente. Enkele citaten zijn opgenomen in dit rapport en zijn indien nodig besproken met de gemeenten.

Wij danken alle leden die deelname aan de enquête/peiling, de kaderleden die bij gesprekken aanwezig waren, gemeenteambtenaren, gemeentebestuurders en de ondersteuners van het secretariaat van het Regionaal Vakbondshuis in Weert

Werkgroep Sociaal Beleid, Lokaal FNV Regio Eindhoven en De Kempen

Bij de update, mei 2025

Op 31 oktober zijn de voorlopige resultaten van de enquête onder gemeenten gedeeld en besproken op een bijeenkomst van de SME, samenwerkende minimaorganisaties Eindhoven. Wethouder Saskia Lammers ontving het eerste exemplaar.

In de maanden oktober 2024 tot en met maart 2025 heeft vakbond FNV (kaderleden en bestuurder) gesprekken gevoerd met 13 van de 14 gemeenten in Zuidoost Brabant:

- Gemeente Eindhoven, wethouder en beleidsmedewerkers
- Gemeente Valkenswaard, wethouder en beleidsmedewerker tevens voor de A2-gemeenten (Valkenswaard, Cranendonck, Heeze-Leende)
- Gemeente Veldhoven, wethouder en beleidsmedewerker
- Gemeente Best, wethouder en beleidsmedewerker
- Gemeente Son en Breugel, wethouder en beleidsmedewerker
- Gemeente Nuenen, beleidsmedewerkers
- Kempengemeenten (Bergeijk, Eersel, Bladel, Reusel-de Mierden, Oirschot), beleidsmedewerkers
- Met de gemeente Waalre heeft geen gesprek plaatsgevonden

Onderwerp van gesprek was ons conceptrapport dat is gemaakt over het armoedebeleid en de regelingen voor chronisch zieken en mensen met een beperking.

Het armoedebeleid – of beter ‘de hulp voor inwoners die niet kunnen rondkomen’ is breed. Om daar meer recht aan te doen hebben we er voor gekozen om een beperkte update te maken van het conceptrapport, aangevuld met opmerkingen van gemeenten uit de gesprekken.

Daarnaast moet opgemerkt worden dat in meerdere gemeenten in deze periode armoederegelingen ‘herijkt’ en soms geïndexeerd zijn, waardoor we steeds cijfers moeten aanpassen. Daarom betreft het nadrukkelijk een momentopname. We willen ook niet de gemeentemedewerkers steeds tijd laten besteden aan onze vragen, terwijl ze deze tijd beter kunnen besteden aan het bereiken van de inwoners. Ons onderzoek moet vooral worden gezien als het signaleren van trends en adviezen ter verbetering.

We zien dat samenwerking tussen gemeenten een positieve invloed heeft op de harmonisatie van regelingen. Hierdoor wordt het willekeurige ‘postcode-effect’ dus de verschillen tussen de regelingen verminderd in die gemeenten. Verschillen blijven op de schaal van Zuidoost Brabant dus tussen de samenwerkingsverbanden wél bestaan.

Verregaande samenwerkingen in het minimabeleid en de uitvoering zien we in de A2-gemeenten (Valkenswaard, Heeze-Leende, Cranendonck), Dommelvallei (Son en Breugel, Nuenen) en de Kempengemeenten (Bergeijk, Eersel, Bladel, Reusel-de Mierden, Oirschot), waarbij de laatste gemeente Oirschot per 1 januari aansluit bij

beleid en uitvoering van de gemeente Best. De overige gemeenten in Zuidoost Brabant zijn Eindhoven, Veldhoven en Waalre.

Iets dergelijks zien we ook dichtbij buiten Zuidoost Brabant, in de regio Helmond-de Peel in samenwerkingsverband Peelgemeenten.

Ondanks dat wij ons best hebben gedaan alle opmerkingen zo goed mogelijk te verwerken, kan het zijn dat hier en daar onjuiste gegevens zijn vermeld. Dit is onvermijdbaar gezien de grote hoeveelheid aan informatie en de complexe materie. Met dit rapport wordt vooral getracht een beeld te schetsen van het minimabeleid in de Zuidoost Brabantse gemeenten, op hoofdlijnen. Elke gemeente heeft middelen ter beschikking om zelf toelichting te geven op beleidskeuzes.

Opmerkingen uit de gesprekken met gemeenten

In gesprekken met gemeenten en per mail en telefonisch is extra informatie vergaard over de minimaregelingen in de gemeenten. Hieronder de belangrijkste zaken.

Eindhoven¹

- Eindhoven kiest ervoor om de Meedoenbijdrage centraal te stellen in haar beleid, omdat dit praktische hulp voor huishoudens betekent die dit nodig hebben. Zonder bureaucratie. Zij zien dit graag sterker in het rapport. [Red: opmerking in rapport opgenomen.](#)
- De gemeente geeft aan dat zij vaak de effecten van het armoedebelief opnieuw moet laten berekenen omdat landelijke effecten zoals toeslagen en verhoging minimumloon en gerelateerde uitkeringen steeds variëren.
- FNV heeft gepleit voor beter overleg met armoedeorganisaties zodat er onderling beter kan worden samengewerkt. In gesprekken met enkele organisaties werd dit geconstateerd. De gemeente pakt dit op.
- Ook hebben we gepleit voor een onderzoek naar invoering van een gemeentelijke Inkomensverklaring zoals die ook in Helmond-de Peel wordt gebruikt om bureaucratie en drempels te slechten voor vrijwilligersorganisaties.
- Gemeente neemt schulden over van andere schuldeisers.

Valkenswaard²

- De gemeentepolis vergoed van 14% van de totale kosten van de zorgverzekering en biedt de mogelijkheid om het eigen risico te verzekeren. Ook de eigen bijdrage Wmo wordt vergoed via de gemeentepolis. [Red: verwerkt in rapport.](#)
- Deze gemeente kent als een van de weinige gemeenten nog een regeling voor chronisch zieken en gehandicapten in 2025 van €100
- Overige regelingen die men kent zijn de Kledingbank, Voedselbank, Fashion cheque (jeugd). Het gebruik van deze en andere regelingen moet beter.
- De gemeente had losse regelingen maar nog geen samenhangend beleid, inmiddels wel.

¹ Het gesprek met de gemeente Eindhoven vond plaats op 18 december 2024 met de wethouder, twee medewerkers, en Patrick en Paul van FNV

² Het gesprek met de gemeente Valkenswaard vond plaats op 15 januari 2025 met wethouder Theus, Simone Brouwer, Jack Jacobs en Paul Lempens van FNV

Veldhoven³

- De bedrage voor de Collectieve Ziektekostenverzekering, Meedoen-voorziening en de Individuele Inkomenstoeslag zijn recent (fors) opgehoogd. [Red: verwerkt in rapport.](#)
- De Meedoen-voorziening Veldhoven is sinds 1 januari uitgebreid, de internetvergoeding van € 50,00 is vervangen door een bijdrage van € 250,00 bedoeld om in bijkomende kosten te voorzien zoals sportkleding en schoenen, vervoer, internet, consumptie etc. [Red: verwerkt in rapport.](#)
- Kluskar medewerkers in de gemeente hebben ook een signaalfunctie.
- Er is een goed overleg/netwerk met armoedeorganisaties.

Best⁴

- Alles normen zijn per 2025 opgetrokken naar 120% van het sociaal minimum.
- De gemeentepolis vergoed de helft van het Eigen Risico van €385.
- De Meedoenbijdrage wordt automatisch overgemaakt aan inwoners met een laag inkomen.
- De samenwerking met Oirschot levert een harmonisatie van regelingen op.
- De Bestwijzer vervult een belangrijke rol, een centrale plaats voor maatschappelijke organisaties die hulp bieden.

Nuenen⁵

- De gemeente geeft aan ontevreden zijn over het bereik. ‘We missen ergens 100 gezinnen’ die geen gebruik maken terwijl ze er wel voor in aanmerking komen.
- Een minimagids wordt verspreid op belangrijke plekken in de gemeente.
- De eigen bijdrage Wmo wordt gecompenseerd voor iedereen die het eigen risico van de zorgverzekering heeft verbruikt.
- De gemeentepolis kent een gestaffelde gemeentelijke bijdrage, waar maatwerk wordt toegepast bij hoge ziektekosten.

³ Het gesprek met de gemeente Veldhoven vond plaats op 20 januari 2025 met wethouder Caroline van Brakel, Nienke van Eerd, Rianne Vostert, Wil van Valen, Paul Lempens van FNV

⁴ Het gesprek met de gemeente Best vond plaats op 23 januari 2025 met Wethouder Zeeman, Esther Dorren, Christ Koppelmans, Paul Lempens van FNV

⁵ Het gesprek met de gemeente Nuenen vond plaats op 20 februari 2025 met drie ambtenaren, Christ en Paul van FNV

Son en Breugel⁶

- Het bereik is nagenoeg 100%
- De Voedselbank wordt door veel te weinig huishoudens uit de doelgroep gebruikt, de gemeente blijft hiermee aan de slag.
- Alle regelingen zijn verruimd naar 120%, een internetvergoeding afgeschaft.
- Gemeentepolis: tot 120% zonder vermogenstoets.
- Bijzondere bijstand gaat voor de helft op aan bewindvoeringskosten.

Kempengemeenten⁷

- Per 1 januari zijn de bedragen van de minimaregelingen geïndexeerd.
- Er zijn ongeveer 600 huishoudens in armoede, met name statushouders valt op.
- Vanuit Brainport voor Elkaar maken werkgevers via het Geldfit-programma geldzorgen bespreekbaar met werknemers, dit is ook het belang van werkgevers.
- De gemeenteraden hebben een principe-uitspraak gedaan over het sociaal domein en armoedebeleid in relatie tot de bezuinigingen: ‘het kost wat het kost’.
- De ‘Wet proactieve dienstverlening’ waardoor je minder bureaucratie nodig hebt, ook voor toekenning minimaregelingen, ligt op dit moment (mei 2025) ter consultatie voor en moet nog worden vastgesteld in Den Haag, deze helpt ons.
- Kempenplus is voormalige sociale werkvoorziening WVK te Bladel, waar veel uitvoering van onderdelen van de Participatiewet zijn belegd.
- De gemeentepolis kent een volledige vergoeding van de premie aanvullende verzekering. Een onbedoeld neveneffect is echter dat mensen zich oververzekeren, omdat de premie ‘toch volledig wordt betaald’ door de gemeente. Men wil gaan differentiëren.
- De draagkracht voor de bijzondere bijstand is gesteld op 120% wsm.

Oirschot

- Oirschot gaat in 2026 de bedragen met 30% ophogen, omdat deze nooit zijn geïndexeerd. Elke regeling heeft een andere grens, zodat mensen niet meteen alles verliezen bij hoger inkomen/werk (armoedeval).

Heeze-Leende

De gemeente Heeze-Leende heeft in maart 2025 haar Breed Minimabeleid vastgesteld. Het woord ‘breed’ is toegevoegd ‘omdat er meer nodig is dan alleen het uitvoeren van

⁶ Het gesprek met de gemeente Son en Breugel vond plaats op 6 februari 2025 met wethouder Steven Grevink, Suzanne Clooney, Eva van Roosmalen, Paul Lempens van FNV

⁷ Het gesprek met de Kempengemeenten vond plaats op 11 maart met Inge Daniëls en Tamara Willems, door Rian, Peter en Paul van FNV

een aantal minimaregelingen om armoede te bestrijden'. Ook heeft de gemeenteraad besloten dat ervoor moet worden gezorgd dat de minimaregelingen maximaal benut worden. Dit bereik is nu onvoldoende.

- Aanvullende minimaregelingen zijn aangevuld in het overzicht Overige Regelingen

Waalre

Waalre geeft tot 115% wsm een nulfactuur voor de eigen bijdrage Wmo [Red: verwerkt in rapport.](#)

Alle gemeenten

Alle gemeenten geven aan dat het landelijk sociaal minimum te laag is en steunen FNV in haar actie voor een forse verhoging. Harmonisatie ligt gevoelig, omdat dit raakt aan de autonomie van gemeenten. Men wil wel in gesprek met andere gemeenten hierover. Een landelijke norm zou nog beter zijn, inclusief de benodigde middelen. Bestaanszekerheid was een thema in de verkiezingen maar hier wordt maar weinig van verwezenlijkt. Enkele gemeenten geven via VNG en andere gemeentelijke verbanden te lobbyen hiervoor. Niet alle gemeenten zijn bevreesd voor het 'ravijnjaar 2026'.

Adviezen

Gemeenten in Zuidoost Brabant moeten hun geldelijke armoederegelingen in de hele regio harmoniseren, waarbij de ruimste normen en hoogste bedragen uitgangspunt zijn. De ondergrens moet voor iedereen gelijk zijn. Het mag niet uitmaken waar je woont of je recht op hebt op een regeling en op welk bedrag je kan rekenen.

FNV vraagt de steun van gemeenten voor twee van haar landelijke eisen:

1. FNV blijft zich inzetten voor het fors verhogen van het sociaal minimum, voor iedereen gebaseerd op een minimumloon van € 16,- per uur⁸. Met een volledige koppeling aan AOW en uitkering. Mensen moeten kunnen rondkomen van hun inkomen.⁹
2. FNV zet zich landelijk in voor een ruime norm voor alle gemeentelijke minimaregelingen van 150% van het wettelijk sociaal minimum. Ook werkenden met een laag inkomen worden zo geholpen om rond te komen. Gemeenten moeten hiervoor de middelen krijgen van het Rijk. Dit geld moet zijn ‘geoomerkt’ en 100% worden besteed.⁹ Gemeenteraden horen op de besteding toe te zien.

Daarnaast bepleit FNV:

1. Geen eigen bijdrage Wmo voor minima.
2. Behoud van de gemeentepolis, inclusief dekking van het eigen risico.
3. Minimaregelingen moeten automatisch ‘ambtshalve’ worden verstrekt dus zonder aanvraag, indien duidelijk is dat inwoners in aanmerking komen.
4. Als bij één instantie is geconstateerd dat een inwoner met zijn inkomen recht heeft op een van de regelingen, moet dit voldoende zijn voor alle instanties die minimabeleid uitvoeren en hoeft er niet bij ieder loket opnieuw te worden gecontroleerd. Conform de privacyregels moet er toestemming worden gevraagd. Een Gemeentelijke Inkomensverklaring zoals in Helmond-de Peel is een goed voorbeeld.
5. Ga uit van vertrouwen en beperk daarmee uitvoeringskosten, bureaucratie en onnodige drempels.

⁸ <https://www.voor16.nl> In de Europese richtlijn ‘toereikende minimumlonen’ staat dat Nederland met een nieuwe Wet minimumloon (WML) moet komen die toereikend is. Europa geeft als advies 60% van het mediane loon te gebruiken.

⁹ Dit is (deels) Rijksbeleid. Gemeenten kunnen met FNV samen voor verbeteringen pleiten in ‘Den Haag’

Individuele inkomenstoeslag

De individuele inkomenstoeslag is een tegemoetkoming voor mensen die langere tijd van een laag inkomen moeten leven. De individuele inkomenstoeslag wordt één keer per 12 maanden uitbetaald.

Gemeente	Inkomens-norm	Referte-tijd	Bedragen		
			Alleen-staande	Alleen-staande ouder	Samen-wonend/ gehuwd
Eindhoven	103%	5 jaar	€ 599	€ 721	€ 786
Veldhoven ¹⁰	110%	3 jaar	€ 575	€ 703	€ 822
Valkenswaard	110%	3 jaar	€ 504	€ 654	€ 729
Best	120%	2 jaar	€ 416	€ 519	€ 623
Nuenen c.a.	120%	3 jaar	€ 482	€ 482 + per kind €66	€ 686 + per kind €66
Kempengemeenten	105%	3 jaar	€ 375	€ 500	€ 550
Cranendonck	110%	3 jaar	€ 504	€ 654	€ 729
Son en Breugel	120%	3 jaar	€ 482	€ 482 + per kind €66	€ 686 + per kind €66
Waalre	100%	5 jaar	€ 525	€ 635	€ 694
Heeze-Leende	110%	3 jaar	€ 504	€ 654	€ 729

De vermogensgrens is in alle gemeenten gelijk.

Waalre (100%) en Eindhoven (103%) hebben de laagste inkomensgrens voor de inkomenstoeslag, met ook nog eens de langste wachttijd van vijf jaar. De bedragen in deze gemeenten in Eindhoven zijn wel+ het hoogste van alle gemeenten.

De meest ruime norm – waardoor meer inwoners in aanmerking komen - is in Son en Breugel en in Nuenen met 120%, ook zijn de bedragen hier gemiddeld en kom je na drie jaar in aanmerking. Nuenen kent daarnaast een extra toeslag van €66 per kind.

De kortste refertetijd vinden we in Best met 2 jaar. De Kempengemeenten hebben de laagste bedragen en een lage inkomensgrens van 105%.

De hier genoemde bedragen zijn de bedragen uit 2024. Er heeft na het conceptrapport geen uitvraag plaatsgevonden en gemeenten hebben bedragen niet nagestuurd.

¹⁰ Per 1-1-2025

Bijzondere bijstand

Bijzondere bijstand is een uitkering waarmee je extra en bijzondere kosten kunt betalen. Voorwaarde is dat je deze uitgaven niet zelf kunt betalen, er niet voor kunt sparen en dat de kosten noodzakelijk zijn.

Gemeente	Inkomensgrens draagkracht
Eindhoven	120% ¹¹
Veldhoven	110%
Valkenswaard	110%
Best	120%
Nuenen c.a.	120%
Kempengemeenten	120%
Cranendonck	110%
Son en Breugel	120%
Waalre	115%
Heeze-Leende	110%

De draagkracht voor bijzondere bijstand varieert van 110% in vier gemeenten tot 120% in 9 gemeenten, Waalre zit met 115% in het midden.

Als je meer verdient dan de draagkrachtnorm, vergoedt de bijzondere bijstand niet meer compleet de onvoorziene kosten maar een gedeelte. Het is dus geen 'alles of niks' regeling. Alles wat je verdient boven de inkomensnorm wordt gezien als "extra" inkomen dat je kunt gebruiken voor bijzondere kosten. Dit extra bedrag heet het draagkrachtinkomen.

Daarnaast kijkt de gemeente ook naar je vermogen (bijvoorbeeld spaargeld of bezittingen boven een bepaalde grens). Van het bedrag dat boven die grens uitkomt, moet je 100% gebruiken voor de extra kosten. Dus als je een spaarpot hebt boven de vermogensgrens, verwacht de gemeente dat je dat volledig inzet voor de bijzondere kosten. De vermogensgrens is in alle gemeenten gelijk. Kinderbijslag en toeslagen Belastingdienst worden niet meegerekend in de inkomsten.

De Kempengemeenten kennen een buitenwettelijk begunstigend beleid. Dit is toegestaan mits op consistente wijze toegepast.

Er wordt veel maatwerk toegepast bij de toekenning van bijzondere bijstand. Hier worden enkel de draagkrachtnormen vermeld.

¹¹ met uitzondering van de woonkostentoeslag (tot 100%)

Gemeentepolis (aanvullende ziektekostenverzekering)

De 'gemeentepolis' is een collectieve aanvullende zorgverzekering voor inwoners met een laag inkomen. Een gemeente kan via meerdere zorgverzekeraars gedifferentieerde pakketten aanbieden. Door 95% van de gemeenten in Nederland wordt ook bijgedragen in de premie. De premies/bijdragen verschillen per polis en gemeente. De onderhandelingen voor gemeenten worden uitgevoerd door de landelijke organisatie BS&F

Gemeente	Inkomens norm	Bijdrage aan gemeentepolis (per maand)	Dekking eigen risico mogelijk
Eindhoven	130%	Tussen € 8 en € 32	Ja
Veldhoven	120%	Tussen de €20,- en €45,-	Niet
Valkenswaard	130%	14% van de premie	Ja
Best	120%	Variërend van € 20,- tot € 34,-	Ja
Nuenen c.a.	120%	€ 15	Ja
Kempengemeenten	120%	Volledige vergoeding	Ja
Cranendonck	130%	14% van de premie	Ja
Son en Breugel	120%	€ 22	Ja
Waalre	NVT	Er is geen gemeentepolis en geen bijdrage	NVT
Heeze-Leende	130%	14% van de premie	Ja

Alle gemeenten behalve de gemeente Waalre kennen een collectieve aanvullende ziektekostenverzekering waar inwoners met een laag inkomen vrijwillig gebruik van kunnen maken. De voorwaarden staan op gezondverzekerd.nl (gemeente selecteren).

De vermogensgrens is in alle gemeenten gelijk. In Heeze-Leende wordt geen vermogenscheck gedaan.

In de meeste gemeenten is in een van de pakketten de mogelijkheid om het eigen risico van € 385 te dekken. Deze mogelijkheid is er niet in Veldhoven en de A2-gemeenten Valkenswaard, Cranendonck en Heeze-Leende. Hier kun je wel gespreid betalen.

De meeste gemeenten bieden meerdere varianten in aanvullende pakketten bij verschillende verzekeraars, met name VGZ en CZ. Daarom varieert de gemeentelijke bijdrage. De Kempengemeenten vermelden dat de volledige kosten voor enkele aanvullende pakketten worden vergoed.

Meerkosten chronisch zieken en mensen met een beperking

Tot enkele jaren geleden waren er landelijke compensatieregelingen zoals de Wtcg voor de kosten van chronisch zieken en/of mensen met beperkingen. Deze zijn in de loop der jaren naar gemeenten overgeheveld.

Veldhoven verstrekt aan de inwoner die 3 jaar achterelkaar het volledige eigen risico heeft opgebruikt per kalenderjaar een tegemoetkoming die gelijk is aan het eigen risico. Valkenswaard kent een bedrag van €100 toe aan deze groep inwoners. Nuenen kent geen regeling, ook niet via de bijzondere bijstand.

Waalre kent uiteenlopende meerkosten, qua voorwaarden zoeken zij aansluiting bij de bijzondere bijstand. Daarnaast geldt voor chronisch zieken niet de 3-jaren eis voor wat betreft de meedoen bijdrage.

Son en Breugel vermeld bewassingskosten en dieetkosten als meerkosten die via de bijzondere bijstand worden vergoed. Bergeijk vergoedt diverse kosten via de bijzondere bijstand. Valkenswaard heeft geen regeling meer, maar een ruimere gemeentepolis.

De Kempengemeenten geven aan bijzondere bijstand toe te kennen voor diverse medische kosten zoals vervoer naar ziekenhuis/medisch specialist, brillen en contactlenzen, hoortoestellen, dieetkosten, tandheelkundige hulp, stookkosten etc. Tot 120% wordt dit volledig vergoed, daarboven geldt 35% draagkracht.

Eindhoven geeft aan dat het vergoeden van meerkosten voor deze groep 'maatwerk' betreft via de bijzondere bijstand.

Compensatie eigen bijdrage

De voormalige Wtcg¹²-regeling kende onder meer een compensatie van 33% op de eigen bijdragen voor de Wmo¹⁴. Dit geldt voor maatwerkvoorzieningen, d.w.z. persoonlijke voorzieningen, en voor algemene voorzieningen, zoals maaltijdbezorging en lokaal vervoer.

Gemeente	Regeling	Inkomens-norm	Opmerking
Eindhoven	Nee		
Veldhoven	Ja	120%	
Valkenswaard	Nee		Via de gemeentepolis
Best	Ja	120%	
Nuenen c.a.	Nee		
Kempengemeenten	Ja	120%	Via de gemeentepolis
Cranendonck	Ja	110%	voor maatwerkvoorzieningen
Son en Breugel	Nee		
Waalre	Ja	115%	voor maatwerkvoorzieningen
Heeze-Leende	Ja	130%	

Tenzij als opmerking vermeld, geldt de compensatie eigen bijdrage Wmo zowel voor maatwerk- als algemene voorzieningen.

In Waalre krijgen mensen met een laag inkomen de eigen bijdrage voor Wmo maatwerkvoorzieningen wél opgelegd maar die hoeven ze niet te betalen. Ze ontvangen een ‘nul-factuur’ van het CAK¹³. Deze werkwijze wordt in alle gemeenten met een regeling gehanteerd.

Veldhoven verstrekt aan de inwoner die in een kalenderjaar voor tenminste 26 weken een eigen bijdrage voor een Wmo of Wlz-voorziening verschuldigd is voor thuisverpleging, begeleiding en/of persoonlijke verzorging, per kalenderjaar een tegemoetkoming. Hiervoor geldt een inkomens- en vermogenstoets die wordt verstrekt ter compensatie van specifieke kosten. Ook hier gelden de voorwaarden: 3 jaar Eigen Risico opgemaakt en/of minimaal 6/12 maanden een eigen bijdrage Wmo verschuldigd. De tegemoetkoming kan jaarlijks worden verstrekt en aangevraagd.

¹² Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten

¹³ Centraal Administratie Kantoor

Mantelzorgwaardering

De landelijke regeling mantelzorgcompliment keerde aan mantelzorgers jaarlijks een bedrag uit van €200. Per 2015 is deze regeling overgeheveld naar gemeenten. 6,62 Procent van het basisbudget van de Wmo¹⁴ is de richtlijn voor de waardering en ondersteuning voor mantelzorgers, maar het geld is niet ‘geoomerkt’.

Gemeente	Bedrag of bon	Bedrag
Eindhoven	Jaarlijks vast bedrag	€200
Veldhoven	Cadeaubon	€125
Valkenswaard	Cadeaubon	€50
Best	Cadeaubon	€75
Nuenen c.a.	Cadeaubon	€50
Bladel	Cadeaubon	€50
Cranendonck	Cadeaubon	€50
Eersel	Cadeaubon	€25
Oirschot	Cadeaubon	€25
Bergeijk	Cadeaubon	€30
Son en Breugel	Cadeaubon	onbekend
Waalre	Cadeaubon	onbekend
Heeze-Leende	Cadeaubon	€50
Reusel-De Mierden	Cadeaubon	€25

Eindhoven heeft de hoogste waardering voor de mantelzorgers met een vast bedrag van €200. De andere gemeenten geven een cadeaubon, waarbij de bedragen verschillen van €25 (Reusel-de Mierden en Eersel) tot €125 (Veldhoven). Oirschot waardeert de jongste mantelzorgers met een VVV-bon van €20. De cadeaubon van €25 die wordt uitgegeven in Oirschot is te besteden bij lokale bedrijven. Eindhoven vergoedt tevens kosten zoals een parkeervergunning of reis- en/of telefoonkosten.

In Cranendonck krijgen de mantelzorgers naast een VVV-bon van €50 ook een cultuur bon en daarnaast wordt er een hapje en drankje verzorgd, met een lokale muziekgroep voor de sfeer. In 2025 gaat de mantelzorgwaardering in Cranendonck ‘op de schop’.

Alle gemeenten organiseren een jaarlijkse bijeenkomst of activiteit voor mantelzorgers met vaak een maaltijd, meestal op de Dag van de Mantelzorg in november. De meeste gemeenten financieren de ondersteuning van een steunpunt voor mantelzorgers, waar zij terecht kunnen met vragen. Tevens organiseren de steunpunten trainingen en themabijeenkomsten. In Bergeijk maken mantelzorgers zelf een keuze uit een aanbod (culinair, sportief, cultureel). Hier wordt tevens een jaarlijkse lunch verzorgd, daarnaast kunnen alle mantelzorgers een bon krijgen.

¹⁴ Wet maatschappelijke ondersteuning

In tegenstelling tot andere regelingen, zie je hier verschillen tussen de Kempengemeenten.

Reusel-de Mierden heeft een nieuwsbrief die 3 keer per jaar uitkomt, organiseert diverse activiteiten en kent een mantelzorgpresentje. Momenteel wordt in deze gemeente gewerkt aan het oprichten van een ontmoetingscafé voor mantelzorgers.

Overige regelingen

Deze overige regelingen zijn onvergelijkbaar en verschillen per gemeente.

Gemeenten hebben deze regelingen getroffen vanwege de gaten die vooral sinds de Participatiewet in het sociale domein zijn ontstaan.

De genoemde regelingen zijn volgens de opgave van de gemeenten, of wat de redactie op internet heeft gevonden al dan niet met vermelding van de website.

Gemeenten doen meer dan wat hier is vermeld. Vermeden zijn in deze lijst herhalingen van elders reeds besproken regelingen en regelingen die in alle gemeenten bestaan, zoals de individuele inkomens toeslag, de collectieve zorgverzekering, studietoelage (jaarlijkse bijdrage voor mensen die studeren en daarnaast niet kunnen werken door een beperking) en de kwijschelding gemeentebelastingen.

Regelingen voor volwassenen	Regelingen voor jeugd
Eindhoven	
Meedoenbijdrage (inclusief gratis OV, bibliotheek, korting voor zwemmen, zwemdiploma A) Gratis openbaar vervoer	https://www.eindhoven.nl/inkomen-zorg-en-onderwijs/inkomen/hulp-bij-geldzorgen/inkomensondersteuning/regelingen-voor-kinderen bijv: stichting leergeld, gratis bibliotheek, gratis ov tot 12 jaar, speelcadeau, korting op zwemmen en zwemdiploma A
Veldhoven	
Meedoen-voorziening (zie extra uitleg hierna)	Stichting Leergeld
Valkenswaard	
Witgoedregeling Sociaal raadsliedenwerk De voorzieningenwijzer/dat geld voor mij Administratieve hulp vanuit welzijnsorganisatie, Schuldhulpmaatje Sportfonds volwassenen Kledingbank Voedselbank	Stichting Leergeld Fashion cheque
Best	
Meedoenregeling (om te participeren, mee te kunnen doen aan allerlei activiteiten) - inkomensgrens 110% Compensatie eigen risico zorgverzekering (helpt van het eigen risico wordt onder voorwaarden vergoed) - inkomensgrens 120% Noodfonds, kerken	Stichting Leergeld
Nuenen	
https://www.nuenen.nl/regelingen-voor-mensen-met-een-laag-inkomen	https://www.nuenen.nl/regelingen-voor-mensen-met-een-laag-inkomen

Bladel	
Participatieregeling 18+	Stichting Leergeld
Cranendonck	
Voedselbank Weert Sportfonds volwassenen (in de maak) Sociaal raadsliedenwerk Administratieve hulp vanuit welzijnsorganisatie De voorzieningenwijzer/dat geld voor mij	Stichting Leergeld
Eersel	
Participatieregeling 18+	Stichting Leergeld
Oirschot	
Participatieregeling 18+	Stichting Leergeld
Bergeijk	
Participatieregeling 18+	Stichting Leergeld
Son en Breugel	
Bij de individuele inkomenstoelag verhogen we het bedrag voor de alleenstaande ouders en gehuwden met 66 euro per kind. Gemeentelijk sociaal fonds: Vergoeding internet kosten Compensatie eigen risico Volwassenfonds: vergoedingen voor culturele en sportieve activiteiten	Muziekonderwijs subsidie Zwemonderwijs
Waalre	
Meedoenbijdrage Volwassenen sportfonds	sportfond/cultuurfonds stg. Leergeld
Reusel-De Mierden	
Participatieregeling 18+	Stichting Leergeld

Heeze-Leende	
Formulierenhulp Sociaal raadsliedenwerk De voorzieningenwijzer/dat geldt voor mij Voedselbank (eigen methodiek) In de bibliotheek helpen vrijwilligers van het Team Gratis Financieel Spreekuur inwoners met administratie en het aanvragen van regelingen. Budgetcoach en sociaal raadsliedenwerk; vanuit welzijnsorganisatie Lumens helpt een sociaal raadslid inwoners met juridische vragen en een budgetcoach helpt inwoners met het in orde brengen van financiën. Voorzieningenwijzer; een website waar een inwoner kan achterhalen welke vormen van hulp diegene kan inzetten.	Stichting Leergeld (contributie sport en sportkleding, contributie cultuur, fiets, laptop, schoolkosten, zwemles, kamp/reizen en een pakket om een verjaardag te vieren) – inkomensgrens tot 130% wsm, geen vermogenscontrole Fashioncheque voor kleding en cadeautjes in december

Eindhoven:

We vinden het jammer dat er niet ingezoomd wordt op de hoogte en de vrije bestedingskeuze van de minimaregelingen. In Eindhoven kennen we de Meedoenbijdrage. Dit is een bedrag per gezinslid dat vrij besteedbaar is. Dit bedrag is bovendien relatief hoog in vergelijking met andere gemeenten. Daarnaast is er ook gratis openbaar vervoer, korting op zwemmen en zwemdiploma A. (red: deze zijn opgenomen in het overzicht 'Overige regelingen'). Daarnaast hebben we de collectieve ziektekostenverzekering die met name t.a.v. het uitgebreide pakket voor chronisch zieken goed ondersteunend is.

Best:

Kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen zou je nog kunnen rekenen onder minimabeleid. Daarbij gelden echter strikte landelijke regels. Kwijtschelding is alleen mogelijk als er een inkomen is op 100% van de bijstandsnorm. Dat is zo voor alle gemeenten.

Best (tevens andere gemeenten):

We geven St. Leergeld subsidie om de kinderen tot 18 jaar uit gezinnen met een inkomen op 120% van het wettelijk minimum het mogelijk te maken om te participeren in de samenleving. Je zou kunnen zeggen dat St. Leergeld een minimaregeling voor kinderen uitvoert. St. Leergeld is echter een zelfstandige, landelijke organisatie, en voeren daarin ook hun eigen beleid. De gemeente Best onderschrijft dit beleid. Het bereik van St. Leergeld is groter dan een gemeente heeft, omdat deze stichting veel dichterbij de mensen staat, dan een overheid.

Veldhoven:

De Meedoen-voorziening Veldhoven is sinds 1 januari 2025 uitgebreid, de internetvergoeding van € 50,00 is vervangen door een bijdrage van € 250,00. De regeling bestaat uit 3 onderdelen:

O Deelname activiteiten: Lid worden van een sportvereniging, zwemmen bij City Sport Veldhoven, een avondje uit bij theater De Schalm. Men krijgt een bijlage bij het aanvraagformulier waarin staat welke organisaties/verenigingen meedoen. wat wij vergoeden. Wij betalen de kosten rechtstreeks aan de organisatie. We vergoeden één activiteit per persoon.

O Bibliotheek Veldhoven. We betalen het abonnement rechtstreeks aan de bibliotheek.

O Tegemoetkoming kosten meedoen: Om deel te kunnen nemen aan activiteiten, zoals een eigen bijdrage, vervoer, (sport)kleding, internet of consumpties. De tegemoetkoming bedraagt € 250,- per jaar. De gemeente geeft per persoon van 18 jaar of ouder één bijdrage.

Informatievoorziening over minimaregelingen

Alle gemeenten geven aan berichten te plaatsen in lokale media, voorlichting te geven aan/via maatschappelijke organisaties en de gemeentelijke website of een aan de gemeente gerelateerd webportaal.

De Kempengemeenten, Son en Breugel, Best en Eindhoven geven aan dat zij huishoudens persoonlijk aanschrijven die mogelijk in aanmerking komen.

Bladel, Best, Veldhoven en Eindhoven verstrekken info over regelingen op bijeenkomsten voor (wijk)bewoners.

De Kempengemeenten geven expliciet aan te informeren via Participatiebedrijf KempenPlus. Eindhoven geeft aan ook via werkgevers te informeren.

Eindhoven geeft als enige gemeente aan dat zij huis-aan-huis aanbellen en in gesprek gaan.

Best belt in sommige gevallen thuis aan, bijvoorbeeld als het gaat om het uitvoeren van vroegsignalering in het kader van de Wgs (Wet gemeentelijke schuldhelpverlening). Dit geldt ook voor de Kempengemeenten.

Er lopen regionale projecten zoals Brainport Voor Elkaar, een vereniging van sociaal werkgevers waar uit de regio Zuidoost Brabant de gemeenten Best, Eindhoven, Nuenen, Oirschot, Son en Breugel, Veldhoven en Waalre mede het hart van vormen. In dat regionale verband wordt contact gezocht met regionale werkgevers.

In gesprek met Voedselbank Eindhoven worden zorgen uitgesproken dat er geen toename is van gebruik ondanks toegenomen armoede, ondanks doorverwijzingen door Wij Eindhoven (welzijnsorganisatie). Zelfs niet in de wijken die veel lage inkomens en huurwoningen kennen. De Voedselbank organisatie doet hier onderzoek naar en doet gericht de Voedselbank in deze wijken/buurtten bekend maken.

FNV maakt zich zorgen over het bereik van alle minimaregelingen en heeft in de gesprekken met de gemeenten hier aandacht voor gesprek. FNV is voorstander van onderzoek en aanpak van het niet-gebruik. Lang niet alle gemeenten doen dit.

Opmerkingen van inwoners

Citaten van leden van FNV en inwoners die nog geen FNV-lid zijn, gebaseerd op hun ervaringen met armoede, zorg, en gemeentelijke voorzieningen in Zuidoost Brabant. Ze zijn afkomstig van inwoners uit alle gemeenten.

“Te weinig maatwerk. Je bent een nummer.”

“Verplichte zorgverleners die afspraken niet nakomen en zorg die nauwelijks wordt geleverd.”

“Miste menselijke maat. Ambtenaren kunnen zich niet of te weinig verplaatsen in de gevoelens van minima.”

“Ze werken, denken en betalen goed mee met de ondersteuning van mij en mijn gehandicapte vrouw.”

“Ik val onder budgetbeheer bij de gemeente en van de rest moet ik leven.”

“Mijn vrouw is hulpbehoevend, maar omdat wij getrouwd zijn, moet ik alles op mij nemen.”

“Zowel positief als negatief: de gemeente is voor Eindhoven een groot orgaan, zodat dingen langs elkaar heen gaan.”

“Er wordt te makkelijk geconcludeerd dat hulp vanuit de WMO niet meer nodig is.”

“Erg bureaucratisch: veel maatwerk mogelijk, maar soms lange wachttijden en weinig interesse bij sommige medewerkers.”

“De gemeente luistert ook werkelijk naar jouw verhaal, maar het gaat vaak mis met voorgaande hulpverleners.”

“De materie is complexer geworden voor burgers en ook voor de uitvoerenden.”

“Ervaring met voedselbank was positief, maar ik kon geen tijdelijke woonlastenondersteuning krijgen.”

“WMO-geld dat overblijft, hoeft niet verantwoord te worden. Dit is een enorme blunder van de overheid.”

“Soms lijkt het dat je 'geluk moet hebben' aan wie je aanvraag gaat.”

“Ingewikkelde regelingen die je beperken. Geen onderlinge samenwerking tussen diverse ondersteunende instellingen.”

“De drempel voor de meeste minima is te hoog en te ingewikkeld.”

“Er is geen ondersteuning meer voor autisme, na jarenlange vergoeding. Onbegrijpelijke beschikkingen.”

“De gemeente reageert snel op een zorgvraag, maar na toekenning is de ondersteuning traag en bureaucratisch.”

“Jeugdzorg hielp niet en hoorde niet wat we zeiden, ze bleven maar over hun formulier gebogen zitten.”

“Het verschil tussen WSW en Participatie: WSW krijgt meer bonussen en mijn werkgever is omzichtiger voor hen.”

“Lang wachten op antwoord of actie: wachttijd voor dagbesteding van mijn moeder duurde 2 tot 3 maanden.”

“Mijn vrouw heeft een PGB en dat loopt prima, maar veel bureaucratie.”

“Ik heb soms een telefonisch gesprek waarbij ze toch proberen me te laten werken, ondanks mijn beperkingen.”

“Ervaringen zijn wisselend: positief bij trapliftaanvraag, maar thuiszorg had serieuze tekortkomingen.”

“Bijzondere bijstand geweigerd zonder naar mijn onderneming te kijken, dat bijna tot schuldsanering leidde.”

Wat kan jouw gemeente beter doen volgens jou?

Suggesties van leden van FNV en inwoners die nog geen FNV-lid zijn, gebaseerd op hun ervaringen. Ze zijn afkomstig van inwoners uit alle gemeenten.

“Sneller beslissing nemen, zeker na een medische indicatie”.

“Voorlichting en zeker bereikbaarheid, de gemeente is onzichtbaar”.

“Koe bij de horens pakken en doorpakken, niet dat er 10 mensen overheen moeten kijken en uiteindelijk nog niks gedaan wordt”.

“Eén loket functie, meer bekendheid via huisartsen en plaatselijke media”.

“Meer voorlichting over sociale regelingen via een sociale kaart, meer bekend maken”.

“Meer voorlichting en mensen bij de WMO die ook opgeleid zijn”.

“Duidelijkheid bieden op de website en de wachttijd verkorten”.

“Niet elke keer opnieuw bewijzen toevoegen voor minima regelingen”.

“Mensen duidelijke voorlichting geven over wat de gemeente voor hen kan betekenen”.

“Meer actievare voorlichting op wijkniveau met betrokken ketenpartners”.

“Meer voorlichting en ook meer betrokkenheid bij SW-bedrijven”.

“Zorgen dat de procedures op orde zijn en dat betrokkenen verstand hebben van waar ze mee bezig zijn”. “Gewoon weer een persoon spreken die uitleg geeft”.

“Meer investeren in gratis taalcursussen voor nieuwkomers en duurzame opleidingen”.

“Minder beleidsmakers en meer goed opgeleide uitvoerders”.

“Meer persoonlijke contactmogelijkheden, bijvoorbeeld ambtenaren die je kunnen helpen aan een loket”.

“Meer capaciteit op de afdeling die met WMO te maken heeft en meer werken met PGB”.

“Eenvoudigere regelgeving en meer naar de mensen toekomen in plaats van wachten tot ze verzuipen in het oerwoud van de regels”.

“Ketenintegratie op het gebied van armoede en schuldenproblematiek”.

“Goed luisteren naar de vraagsteller en duidelijke voorlichting geven”.